Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten taustatiedot ja mikä kohteesta tekee arvokkaan

Webinaari:

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty – mutta mitä se tarkoittaa käytännössä?

Niitty HOI! –hanke

Auli Hirvonen,

maisema-asiantuntija

ProAgria Etelä-Suomi/

MKN maisemapalvelut

13.4.2026

MKN Maisema

Suunnittelun taustatiedot

1. **Saatavilla oleva tieto.** Esimerkiksi selvitykset, inventoinnit, raportit kartoitukset, sijainti, paikkatieto ja kartat.
2. **Maanomistajan haastattelu.** Maankäytön historiatiedot.
3. **Maastokäynti.** Nykytilanne.

Kohteen arvon määrittämiseen tarvitaan monesti nämä kaikki.

MKN Maisema

Kaikki saatavilla oleva tieto - *sijainti maisemassa*

- Maisema-arvot. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/maisemat/arvokkaat-maisema-alueet
- RKY – valtakunnallisesti merkittävä rakennettu ympäristö. www.kyppi.fi
- Kansallispuistot, luonnonsuojelualueet ja virkistysalueet. Tiedot viranomaisilta.
- Tiemaisema. Rantalaitumilla uimarantojen läheisyys ja kesäasutus.

MKN Maisema

Kaikki saatavilla oleva tieto – *kohteen tietoja*

- Muinaisjäännökset ja VARK - Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset alueet. www.kyppi.fi ja paikalliset museot.
- Perinnebiotooppien inventointitiedot, viranomaiset tai tila. Vipussa kartat.
- Helmi-ohjelman perinnebiotooppikohteet. Viranomaiset.
- Pienvedet, lähteet, norot ja purot.
- Keskivedenkorkeus rantalaitumilla. Vipussa.

MKN Maisema

Kaikki saatavilla oleva tieto – *kohteen tietoja*

- Natura 2000-verkosto, sisältää myös Ramsar -alueet. https://ym.fi/natura-2000-verkosto
- Yksityiset luonnonsuojelualueet, valtion luonnonsuojelualueet. https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/ ja paikkatieto.
- Tärkeät lintualueet https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/
- Lajistoselvitykset, kasvit, hyönteiset, liito-oravat, viitasammakot ja linnut. Paikkatieto.
- Suomen Lajitietokeskus www.laji.fi
- Erilaiset kohdekohtaiset suunnitelmat ja selvitykset.

MKN Maisema

Historialliset ilmakuvat

(1949)

Paikkatietoikkuna.
©Maanmittauslaitos. 2026.
https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/

Vanhat peruskartat

(1958)

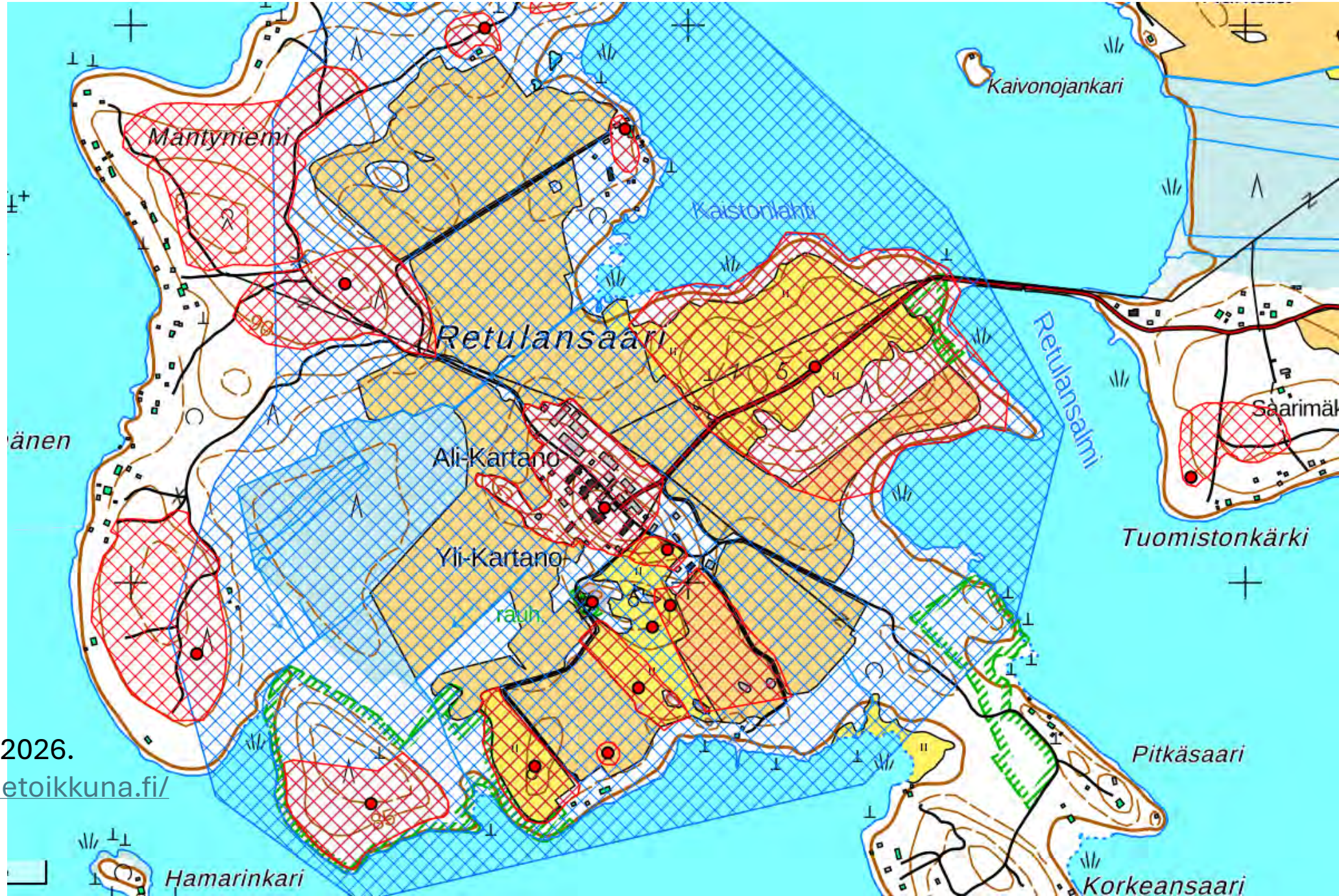

www.vanhatkartat.fi

Paikkatieto

(2026)

Myös Vipussa tietoja.

Paikkatietoikkuna.
©Maanmittauslaitos. 2026.
https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/

Maanomistajan haastattelut – *kohteen maankäytön historia*

- Maanomistajien haastattelu ja **maankäytön historian selvitys**, milloin viimeksi laidunnettu, onko ollut pebi vai muuta laidunta
- Onko kohdetta **laidunnettu pitkään ja millaisia taukoja on ollut?**
- Onko omistajilla lajistotietoa
- Miten maisema tai alue on muuttunut
- Muutokset puustossa, onko ollut metsänkäsittelyjä

MKN Maisema

Maastokäynti – nykytilan havainnointi metsäisillä kohteilla

- Puusto, puuston ikä, onko alueella **vanhoja puita** tai eri ikäistä puustoa
- **Puuston monilajisuus ja lahopuun määrä** (erityisesti pystylaho kolopesijöille)
- Puuston tiheys, marjovien ja kukkivien puiden osuus
- Onko helposti ennallistettavissa
- Onko **niittyaukkoja ja niittylajistoa,** rehun määrä riittävä
- Mikä **perinnebiotooppityyppi, hakamaa, metsälaidun, lehtipuu- vai havupuuvalainen jne.**
- Onko paljon esim. sananjalkaa tai esiintyykö vieraslajeja?
- Suojapaikat eläimille ja onko luonnonvettä tarjolla?

MKN Maisema

Maastokäynti – nykytilan havainnointi avoimilla kohteilla

- **Perinnebiotooppityyppi**, vai onko vielä luonnonlaidun
- Niittykasvien **määrä ja lajit**
- Hyönteisten esiintyminen silmämääräisesti, onko **pölyttäjiä**?
- Havaittu **linnusto**, onko lintuja, mahdollisesti lajistoa
- Kivisyys, kosteusolot, paahteisuus, pienet maanpaljastumat
- Onko kohde miten rehevöitynyt tai umpeenkasvanut?
- Esiintyykö vieraslajeja?
- Onko sääsuojapaikkoja tai luonnonvettä eläimille?

MKN Maisema

Maastokäynti – kohteen sopivuus ympäristösopimuksen kriteereihin

- Puuston tiheys ja ikä
- Talousmetsänä hoidetut kohteet
- Pohjakerroksen kasvillisuus metsäisillä aloilla ja niityillä rehevyys
- Kivisyys
- Keskivedenkorkeus
- Vieraslajit, pystytäänkö torjumaan?

MKN Maisema

Kiitos!

MKN Maisema